

PATVIRTINTA
Pasvalio rajono sutrikusio intelekto
žmonių užimtumo centro „Viltis“
direktorius 2020 m. rugėjo 1 d.
įsakymu Nr. V-23

**PASVALIO RAJONO SUTRIKUSIO INTELEKTO ŽMONIŲ UŽIMTUMO
CENTRO „VILTIS“
FIZINIO IR PSICOLOGINIO SMURTO PRIEŠ PASLAUGŲ GAVĖJUS
IR FINANSINIO PIKTNAUDŽIAVIMO JŪ ATŽVILGIU
PREVENCIJOS PROCEDŪRŲ TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centro „Viltis“ (toliau – Centro) vykdomų fizinio, psichologinio smurto prieš paslaugų gavėjus ir finansinio piktnaudžiavimo jū atžvilgiu prevencijos procedūrų tvarkos aprašo (toliau – tvarka) tikslas – užkirsti kelią fiziniams ir psichologiniams smurtui prieš paslaugų gavėjus ir finansiniams piktnaudžiavimui paslaugų gavėjų atžvilgiu.

2. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

2.1. **Smurtas** – tai vieno žmogaus arba žmonių grupės prievartos veiksmas prieš kitą žmogų arba žmonių grupę, iš to turint kokios nors naudos arba pasitenkinimo. **Smurtu laikoma** visa, kas daro asmeniui psichologinę, fizinę, dvasinę žalą ir sukelia kančią, grasinimai, bandymai apriboti asmens laisvę.

2.2. **Psichologinis (emocinis) smurtas**: tyčiojimasis, grasinimai, gąsdinimai, užgauliojimai, atstumimas/ emocinis šaltumas, žodinė agresija, nepagarbus elgesys arba ignoravimas, kalbėjimas pakeltu tonu ar asmens orumą žeminančiu tonu.

2.3. Fizinis smurtas:

2.3.1. tiesioginis: mušimas, purtymas, žnaibymas, fizinio suvaržymo priemonių naudojimas, pagalbinių judėjimo priemonių atėmimas ir pan.

2.3.2. netiesioginis: vaistų, pvz. raminamųjų skyrimas be leidimo ir pan.

2.4. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens, ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

2.5. **Finansinis piktnaudžiavimas arba kitoks materialinis išnaudojimas**: įtikinėjimas arba vertimas dovanoti pinigus, pinigų arba daiktų pasisavinimas, neteisėtas finansinių lėšų panaudojimas ir kt;

2.6. Nepriežiūra- būtinos, kasdienės pagalbos ir higienos arba bendros priežiūros nesuteikimas, ypač nepakankamas aprūpinimas maistu ir gėrimu, nepakankama nevaikštančią gyventojų priežiūra ir kt.

II. SMURTĄ PROVOKUOJANTYS IR SMURTUI NELEIDŽIANTYS ATSIRASTI VEIKSNIAI

3. Veiksniai, galintys sumurtą išprovokuoti:

- 3.1. dažni, neįvardinti ir nesprendžiami konflikta;
- 3.2. didelis darbuotojų darbo krūvis;
- 3.3. teisingumo ir saugumo jausmo darbo vietoje trūkumas.

4. Veiksniai, neleidžiantys smurtui atsirasti:

- 4.1. naujų reagavimo į smurto atvejus būdų, kurie padėtų megzti lygiavertiškesnius ir nuoširdesnius santykius tarp paslaugų gavėjų ir Centro darbuotojų, ieškojimas;
- 4.2. konfliktų nenaudojant jėgos sprendimas;
- 4.3. reagavimas nedelsiant į bet kokios formos smurtą;
- 4.4. Centro darbuotojų informavimas ir komunikavimas apie įvykusį smurto atvejį;
- 4.5. triukšmo, tarpusavio intrigų, apkalbų vengimas, draudimas skleisti asmens garbę ir orumą žeminančią informaciją;
- 4.6. dalykinės ir darbinės darbo atmosferos užtikrinimas, gerų tarpusavio santykių skatinimas;
- 4.7. Centro darbuotojų ir paslaugų gavėjų bei kitų suinteresuotų asmenų tarpusavio pagerba;
- 4.8. Centro darbuotojų vertybų puoselėjimas: bendruomeniškumas, mandagumas, paslaugumas, rūpinimasis kitais, tarpusavio pasitikėjimas, solidarumas, lygiateisiškumas ir kt. vertybės.

III. SMURTO PREVENCIJOS PROCEDŪROS

5. Fizinio ir psichologinio smurto, patyčių prevencijos procedūros:

- 5.1. Centre organizuojama veikla skirta smurto, patyčių rizikai mažinti:
  - 5.1.1. darbuotojų dalyvavimas kompetencijų tobulinimo mokymuose fizinio ir emocinio smurto, patyčių prevencijos temomis;
  - 5.1.2. kartą per mėnesį darbuotojų susirinkimai, jų metu aptariant ir analizuojant:
    - 5.1.2.1. įvykusius konfliktus (jei jų būta);
    - 5.1.2.2. veiksnius, galinčius išprovokuoti smurtą ir jų išvengimo būdus;
    - 5.1.2.3. įgytas žinias mokymuose;

5.1.2.4. kitų įstaigų neigiamo pobūdžio įvykius, paviešintus socialiniuose tinkluose, spaudoje, per televiziją kt.;

5.1.3. Neigiamo pobūdžio įvykių, ir jų pasekmių asmeniui registracijos žurnalo pildymas, įrašų susijusių su fizinio ir psichologinio smurto, patyčių pasireiškimais analizė: įvykį sukėlusios priežastys bei priimami sprendimai, kaip tą įvykių išvengti ateityje;

5.1.4. nuolatinė darbuotojų darbo krūvio kontrolė;

5.1.5. darbuotojų pareigybų aprašuose atsakomybės už emociškai saugios aplinkos kūrimą numatymas;

5.1.6. Centro darbo tvarkos taisyklėse atsakomybės už neleistinus veiksmus prieš paslaugų gavėjus numatymas.

5.2. Centro socialiniai darbuotojai atsako už Centro paslaugų gavėjų švietimą ir prevencines priemones:

5.2.1. 1 kartą per mėnesį grupinių užsiemimų metu su paslaugų gavėjais yra kalbama apie elgesį galimo smurto metu;

5.2.2. 1 kartą per mėnesį grupinių užsiemimų metu su paslaugų gavėjais aptariamos gero elgesio taisyklės;

5.2.3. paslaugų gavėjai, linkę į agresyvų elgesį, į užsiemimus palydimi individualiai;

5.3. vyriausiasis socialinis darbuotojas 1 kartą per metų ketvirtį įvertina socialinių darbuotojų įvykdytas/neįvykdytas paslaugų gavėjų smurto prevencijos priemones.

6. Finansinio piktnaudžiavimo prevencijos procedūros:

6.1. tėvų/globėjų informavimas apie tai, kam bus reikalingi pinigai, tikslus jų kiekis, tiksliai suma;

6.2. bilietu, kasos čekių pateikimas tėvams/globėjams;

6.3. paslaugų gavėjui turint didesnę pinigų sumą – susisiekimas su tėvais/globėjais ir informavimas.

7. Nepriežiūros prevencijos procedūros:

7.1. paslaugų gavėjų asmens higienos procedūrų pastovus atlikimas (maudymas pagal poreikį, rytinio ir vakarinio tualeto atlikimas, odos priežiūra):

7.1.1. pagal individualų slaugos planą atliktos higienos procedūros pažymėjimas asmens slaugos dokumentacijoje;

7.1.2. slaugytojos patikrinimo apie paslaugų gavėjui atliktas higienos procedūras pažymėjimas asmens slaugos dokumentacijoje;

7.2. pilnas aprūpinimas asmens higienos priemonėmis ir kompensacine technika (jei reikalinga);

7.3. tėvų atneštų medikamentų sudavimas pagal gydytojo paskyrimą ir pažymėjimai asmens medikamentų sudavimo žurnale;

7.4. nepriežiūros prevencijos priemonių atlikimą periodiškai, ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį, patikrina slaugytojas, įvertinant įrašus žurnaluose, faktinę paslaugų gavėjų būklę ir tėvų/globėjų atsiliepimus.

8. Visais įtariamu ir realių patyčių, nepriežiūros ar smurto atvejais, kiekvienas Centro darbuotojas nedelsiant reaguoja atlikdamas šiuos procedūrinius veiksmus:

8.1. Reagavimas

- 8.1.1. asmens, panaudojusį smurtą sustabdymas ir atskyrimas;
- 8.1.2. pirmos pagalbos suteikimas (jei reikia).

8.2. Informavimas

- 8.2.1. informuoojamas tiesioginis vadovas;
- 8.2.2. informuojama administraciją;
- 8.2.3. informuojami šeimos nariai;
- 8.2.4. įvykis registruojamas Neigiamo pobūdžio įvykių žurnale.

8.3. Sprendimas

- 8.3.1. atsakingo asmens arba komisijos (esant sudėtingesniams smurto atvejui) skyrimas;
- 8.3.2. smurto atvejo ištyrimas;
- 8.3.3. pagalbos priemonių nustatymas;
- 8.3.4. drausminių priemonių nustatymas;
- 8.3.5. prevencijos priemonių numatymas.

8.4. Grįztamasis ryšys

- 8.4.1. ilgalaikės pagalbos smurto aukai teikimas;
- 8.4.2. pagalbos smurtautojui teikimas;
- 8.4.3. prevencinių priemonių Centre taikymas;
- 8.4.4. stebėsena.

IV.BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 9. Istaigos darbuotojai su aprašu supažindinami vidinių mokymų metu arba elektroninėmis priemonėmis.
  - 10. Paslaugų gavėjų globėjai su aprašu supažindinami susirinkimų metu.
  - 11. Paslaugų gavėjams Paslaugų aprašas pateikiamas jiems suprantamai ir aiškiai.
-

VEIKSMŲ SEKA SMURTO ATVEJU

